

Циганок Ю. С.

здобувачка 4 курсу ННІ менеджменту та маркетингу
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
м. Харків, Україна;

Колодізева Т. О.

к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту, логістики та інновацій
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
м. Харків, Україна

ORCID: 0000-0001-6247-7179

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЯК ІНДИКАТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ У МІЖНАРОДНИХ ВИМІРАХ

Сучасна логістика є однією з найбільш динамічних сфер економіки, розвиток якої значною мірою зумовлений зростанням споживчого попиту та прагненням бізнесу до підвищення економічної ефективності. Перехід компаній до «зеленої» логістики базується на усвідомленні необхідності впровадження інноваційних рішень і налагодження партнерської взаємодії, що сприяє не лише зменшенню екологічного навантаження, а й покращенню фінансових показників та іміджу підприємств. Екологічна логістика охоплює процеси збору, сортування, транспортування, зберігання та утилізації відходів, які виникають у виробничій і споживчій діяльності. Споживачі дедалі частіше віддають перевагу компаніям, що впроваджують принципи сталого розвитку, зокрема використовують циклічні ланцюги постачання та механізми зворотної логістики.

Тенденції глобального ринку свідчать про те, що «зелена» логістика стає ключовим елементом стратегічного розвитку компаній у світі та в Україні.

Провідні міжнародні корпорації, такі як DHL, FedEx, Maersk, Amazon та UPS, активно інвестують у зниження викидів, розвиток електротранспорту та оптимізацію логістичних процесів (табл. 1) [1].

Таблиця 1 – Успішні кейси провідних світових компаній

DHL	Німецька логістична корпорація, що реалізує програму GoGreen з 2008 року. Активно електрифікує автопарк і працює над скороченням викидів CO ₂ . Стратегічна мета – досягти максимального зниження викидів парникових газів до 2050 року.
FedEx	Американська транспортно-логістична компанія. Здійснює масштабні інвестиції в електричний транспорт та альтернативні енергоджерела. FedEx Ground розширює енергоефективну інфраструктуру для зниження операційних витрат.
Maersk	Данський оператор контейнерних перевезень, один з найбільших у світі. Розробляє інноваційні паливоекфективні технології. Мета компанії А.Р. Moller-Maersk – стати лідером декарбонізації глобальної логістики та досягти нульових викидів вуглецю до 2050 року.
Amazon	Американський e-commerce гігант з розгалуженою логістичною мережею. Впроваджує електричні вантажівки та роботизовані системи складського управління Kiva Systems для ефективного переміщення товарів і зменшення екологічного впливу.
UPS	Міжнародна транспортна компанія США. Використовує екологічні технології: електричні вантажівки та системи оптимізації маршрутів для скорочення споживання пального та зниження викидів.

В Україні прикладами впровадження екологічної логістики є діяльність компаній «Нова Пошта», ДТЕК ВДЕ, МХП, Нафтогаз, EDS-Engineering, Recycling Solutions та групи компаній «Трансгруп», які орієнтуються на використання відновлюваних джерел енергії та модернізацію логістичної інфраструктури (табл. 2) [1].

Таблиця 2 – Інтеграція екологічних стандартів у вітчизняних компаніях

Нова Пошта	Провідний вітчизняний оператор експрес-доставки. Запровадила програми екологічної відповідальності з використанням електромобілів та оптимізації маршрутів. Встановила першу дахову сонячну електростанцію, планує повну енергонезалежність. У 2025 році впроваджуватиме системи накопичення енергії та газопоршневі установки.
ДТЕК ВДЕ	Українська енергетична компанія. У 2021 році офіційно відмовилася від вугільної генерації та оголосила про повний перехід на відновлювані джерела енергії протягом 5-10 років.

МХП	Українська агропромислова корпорація. Понад 15 років працює над питаннями енергоефективності. Спеціалізується на виробництві біометану та отриманні відновлюваних чистих енергоресурсів.
Нафтогаз	Національна нафтогазова компанія України. Учасник Глобального договору ООН з впровадження доступної і чистої енергії. У «Стратегії 2025» закріплено розвиток альтернативних джерел електроенергії. Мета – отримати статус вуглецево-нейтральної компанії до 2040 року.
EDS-Engineering	Українське інженерно-технічне підприємство. Досягла вуглецевої нейтральності завдяки власним інноваційним впровадженням – виробництво енергії перевищує власні потреби у двадцять разів.
Recycling Solutions	Компанія у сфері управління відходами. Спеціалізується на модернізації процесів поводження з промисловими відходами та інвестує в екологічні проекти для розвитку циркулярної економіки.
Група компаній «Трансгруп»	Українська транспортно-логістична компанія. Впроваджує екологічні стандарти через модернізацію автопарку та оптимізацію логістичних процесів для зменшення екологічного сліду.

Отже, екологізація логістики виступає не лише інструментом збереження довкілля, але й важливою умовою підвищення конкурентоспроможності та довгострокової стійкості бізнесу.

Найповнішим доступним рейтингом впровадження екологічної логістики є Green Logistics Performance Index (GLPI) для країн ЄС за даними 2018 року, що поєднує Logistics Performance Index (LPI) та Environmental Performance Index (EPI) (табл. 3) [2].

Таблиця 3 – Топ-5 країн ЄС за GLPI (2018)

Країна	GLPI бал	Зміна з 2010
Франція	58.73	Значне покращення (потроєний бал)
Велика Британія, Німеччина	В топ-5	Покращення
Швеція	В топ-5	Лідер у 2010 [3]
Австрія	В топ-5	Значне покращення

*Примітка: Останній доступний GLPI – 2018 рік (для 28 країн ЄС), бо це академічний індекс з PUT Poznań, не оновлений офіційно після 2018 через відсутність нових публікацій чи даних

У 2010 році лідерами були Швеція, Люксембург, Фінляндія, Латвія та Ірландія, що показує динаміку змін через фокус на екологічних показниках.

Європа лідирує в сталій логістиці завдяки суворим нормам, з Францією, Німеччиною та Скандинавією на чолі; Азія-Пацифік (Китай, Японія, Південна Корея) швидко росте [4]. Актуальний глобальний LPI 2023 (не екологічний) очолюють Сінгапур, Фінляндія, Данія, Швейцарія та Німеччина, що корелює з зеленими практиками. Новіших GLPI-рейтингів не знайдено станом на 2026 рік. У Logistics Performance Index (LPI) Світового банку 2023 року Україна займає середнє місце серед 139 країн (точний ранг не вказано в доступних даних, але нижче лідерів як Сінгапур чи Фінляндія) [5]. Раніше Україна була на 66 місці (2018, 2.83 бали з 160 країн), покращення на 14 позицій з 80-го (2016) [6].

Для покращення в екологічній логістиці Україна може перейняти досвід лідерів ЄС (Франція, Німеччина), фокусуючись на EPI та інфраструктурі, враховуючи військовий контекст.

Список літератури

1. Екологічна логістика стає трендом у світі. *Bytheway*. 21.01.2025. URL : <https://bytheway.com.ua/news/novini-pro-robotu-u-skladskij-logistici/ekologichna-logistika-staye-trendom-u-sviti/>.
2. Белоусова К. ТОП-15 найбільш екологічних країн світу. *Екополітика. Новини екології України і світу*. 13.10.2023. URL : <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/top-15-najbilsh-ekologichnih-krain-svitu/>.
3. Can Green Logistics Performance of Countries be Measured?. *SLog4.0*. 15.02.2025. URL : <https://slog4.put.poznan.pl/index.php/news/can-green-logistics-performance-of-countries-be-measured>.
4. Sustainable Logistics Market Trends by Region 2025: Japan | South Korea | Vietnam | China | Australia. *LinkedIn*. 16.10.2025. URL : <https://www.linkedin.com/pulse/sustainable-logistics-market-trends-region-kfaef>.
5. Logistics Performance Index (LPI). *Logistics Performance Index (LPI). International Scorecard Page*. 2023 URL : <https://lpi.worldbank.org/index.php/international/scorecard/line/C/UKR/2023>.
6. Україна піднялась на 14 позицій в індексі ефективності логістики Світового банку. *УКРІНФОРМ. Економіка*. 30.07.2018. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2508287-ukraina-na-66-misci-v-indeksi-efektivnosti-logistiki-svitovogo-banku.html>.